

fulle være nøbte til at reise fra den ene Havn til den anden for Levebrødet's Skyld, thi saaledes er det — det er den faktiskke nøgne Sandhed — for det Meste nu. Der kan naturligvis være andre medvirkende Faktorer, men ogsaa denne er medvirkende. Alle disse Reformers sætter jeg naturligvis Pris paa, naar man kan fastholde Grundtanken i Forslaget. For mig har det aldrig været Hovedsagen at faae et klæffeligt Overskud for Statskassen, men at faae Sagen ordnet saaledes, at man i Sandhed støtter aandelige og kirkelige Formaal, og dertil tror jeg, at der er Penge nok i denne Million Kroner. Den maa kunne bruges til at gjøre noget Mere for det aandelige Liv end ved at lønne de 900—1,000 Præster, og det vil man jo fra alle Sider fremdeles vedblive med. Utsaa med det Ønske, at vi maa komme til at udvikle Folketirken i en mere fri Retning, hvorved den kan komme til at gjøre større Nytte og navnlig hos Udenforstaaende kan komme til at gjøre Indtryk af, at det, man har, er sandt og ikke Vanekristendom, med dette Ønske skal jeg tage fat paa, saavidt muligt, at arbejde ogsaa paa denne Sag.

Lund: Jeg hører til dem, der ønske en geistlig Lønningslov, og ønsker ikke, at den skal blive stukt ud i Fremtiden, men derimod, at vi vi kunne faae den snarest muligt. Jeg tror, at den Maade, hvorpaa Geistligheden i Diebliffet lønnes, i flere Retninger er uheldig. Den er uheldig, set fra Menighedernes Standpunkt. Som det er nu, er der enkelte Menigheder, der altid faae unge Præster, og andre, der altid faae gamle Præster. Jeg tror nu, at de unge Præster have deres Fortrin, og at de gamle Præster have deres Fortrin. Jeg vil ikke komme vidtløftig ind derpaa; thi jeg vilde da let komme til at holde et Foredrag, der kunde tage sig ud som en Prædiken, og lige saa lidt som jeg holder af at sjøre Politiken op paa Prædikestolen, lige saa lidt holder jeg af at sjøre Prædikenen ind i Folkehingsalen. Jeg skal kun ganske kort sige, at det, jeg tror er et Fortrin ved de unge Præster, er det, at de i Reglen bedre end de gamle forstaa at vække; de ældre forstaa derimod bedre at nære Livet, naar det er Gang er vaft. Der er en Forskjel, og det kan derfor ikke være glædeligt, at nogle Menigheder altid have unge, og andre altid have gamle Præster. Det var ønskeligt, om der kunde ske en Væksling. Den Maade, hvorpaa Præsterne for Diebliffet lønnes, er ogsaa uheldig, fordi den bewirker hyppige, ja, alfor hyppige Omflytninger. Jeg er aldeles enig med det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), Ordføreren for Forslagsstillerne, i, at det ikke er gavnligt, at Præsterne forflyttes for hyppigt, men at det paa den anden Side kan være gavnligt, at de undertiden forflyttes. Jeg skal tillade mig at ansjøre en Grund, nemlig den,

at ofte, naar en ung Præst kommer i et Kald, kan han i Begyndelsen komme til at gjøre sig skyldig i forskjellige Feiltrin. De ere ungdommelige, kunne ikke altid let undgaa det, og Mindet om disse Feil vedligeholder sig længe og kan hvile som en Demso paa dem senere. Men er den Maade, hvorpaa Præsterne for Diebliffet lønnes, uheldig, set fra Menighedernes Synspunkt, er den endnu mere uheldig, set fra Præstens eget Synspunkt. Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa adskillige Misligheder, der ere forbundne med den nuværende Lønningsmaade. Der er saaledes Naadensaaret. Bestemmelserne med Hensyn til Fordelingen mellem Formanden og Eftermanden i Naadensaaret skrive sig fra Christian den 5tes Tid; de findes i Christian den 5tes danske Lov og ere ikke blevne forandrede siden. Fordelingen er meget forskjellig, eftersom Naadensaaret begynder paa den ene eller den anden Tid af Aaret. Den kan blive saa uheldig for Eftermanden, at han det første Aar omtrent kun faar $\frac{1}{3}$ af Kaldets Indtægter, og dette faar han først, naar et Aar er gaaet. Præsten faaer sin Løn, efter at den er fortjent, ofte et helt Aar efter, idet den væsentligste Lønning jo er Tienden, som først indkommer, naar Kapitelstarten er sat, i Slutningen af Januar og i Begyndelsen af Februar, og naar Præsten indtræder i Embedet i Begyndelsen af et Aar, vil det være næsten et Aar, inden han faar en Kvotadel af dets Indtægter, og saa vil der atter komme til at gaa et Aar, inden han faaer den fulde Indtægt af Embedet. Han maa saaledes forrette sin Præstegjerning i to Aar, før han faaer den virkelige Løn ud af Embedet, og i disse to Aar er han henvist til at leve af den Gjæld, som det kan lykkes ham at gjøre, og det er dog ikke noget heldigt Forhold. Dertil kommer, at han skal overtage, ja købe Præstegaarden. I Reglen koster det 500 Rd. i gamle Penge, altsaa 1,000 Kr. nu, at købe Præstegaarden. Undertiden, ja vel som oftest, kan han faae dette Beløb laant af Stiftsmidlerne; men ofte er det saaledes, at han selv maa udrede en betydelig Del deraf, og saa er Præstegaarden, som han overtager og kjober, kan jeg sige, aldeles nøgen; han maa kjober Kalkelovne, Komsurer, ja endogsaa Ledene paa Markten, Høstanger, Foderet og Høet, og alt det, kan man nok vide, sætter Præsten tilbage, bringer ham til at gjøre Gjæld, som kan komme til at trykke paa ham i en lang Aarvæffe. Saa er der endelig Pensioneringen, som er meget uheldig. Jeg sigter ikke herved til Pensioneringen af Enkerne, thi Enkerne faae jo dog endel af Præstekaldets Indtægter, nemlig indtil $\frac{1}{3}$, men Pensioneringen af de afgaaede Præster. Om dette Forhold har jeg allerede talt ved Himantlovens første Behandling og skal derfor ikke komme videre ind derpaa idag, men blot bede den ærede Minister om at have Opmærksomheden henvendt derpaa; thi det kunde